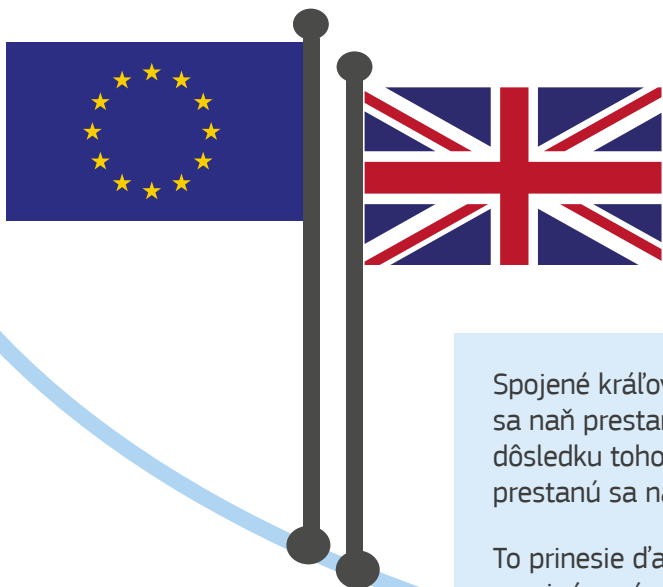

Európska
komisia

Dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom

Nový vzťah,
veľké zmeny

Spojené kráľovstvo 1. januára 2021 opustí jednotný trh EÚ a colnú úniu, pričom sa naň prestanú vzťahovať akékoľvek politiky EÚ. Bola to voľba jeho občanov. V dôsledku toho stratí všetky práva a výhody, ktoré mu vyplývali z členstva v EÚ, a prestanú sa naň vzťahovať medzinárodné dohody, ktoré uzavrela EÚ.

To prinesie ďalekosiahle zmeny, ktoré budú mať vplyv na občanov, podniky, verejné správy a zainteresované strany v EÚ i Spojenom kráľovstve.

S cieľom čo najviac obmedziť narušenie vzájomných vzťahov strávili zástupcovia EÚ a Spojeného kráľovstva minulý rok rokovania o podmienkach novej „dohody o obchode a spolupráci“, ktorou sa budú riadiť ich budúce vzťahy, keďže Spojené kráľovstvo sa stalo treťou krajinou.

Dňa 24. decembra 2020 sa na úrovni vyjednávačov dosiahla základná dohoda. Obe strany teraz v súlade so svojimi príslušnými pravidlami a postupmi pristúpia k podpisu a ratifikácii dohody, aby sa dohoda mohla začať predbežne vykonávať od 1. januára 2021.

Aké zmeny nastanú od 1. januára 2021?

Aj napriek tomu, že sa medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom dosiahla nová dohoda o obchode a spolupráci, od 1. januára 2021 dôjde k významným zmenám. V tento deň Spojené kráľovstvo opustí jednotný trh EÚ a colnú úniu a prestanú sa naň vzťahovať všetky politiky EÚ a medzinárodné dohody. Ukončí sa tak voľný pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu s EÚ.

EÚ a Spojené kráľovstvo vytvoria **dva samostatné trhy** – dva osobitné regulačné a právne priestory. Obnovia sa tak

prekážky obchodu s tovarom a službami a cezhraničnej mobility a výmen, ktoré už desaťročia neexistujú – a to v oboch smeroch, čo bude mať vplyv na verejnú správu, podniky, občanov a zainteresované strany na oboch stranách.

V snahe pomôcť im pripraviť sa na tieto **neodvratné zmeny** Komisia vydala rozsiahle usmernenia obsiahnuté v „oznámení o pripravenosti“, ktoré bolo prijaté 9. júla 2020 a ktorého súčasťou bolo približne 90 odvetvových oznámov, ktoré sú k dispozícii [tu](#).

Príklady nevyhnutných zmien od 1. januára 2021:

- **Volný pohyb osôb sa skončí:** občania Spojeného kráľovstva už nebudú mať slobodu pracovať, študovať, začať podnikáť alebo žiť v EÚ. Na dlhodobý pobyt v EÚ budú potrebovať víza. Budú sa uplatňovať hraničné kontroly, cestovné pasy budú musieť byť označené odtlačkom pečiatky a pre obyvateľov Spojeného kráľovstva už nebudú platiť pasy EÚ pre spoločenské zvieratá.
- **Volný pohyb tovaru sa skončí:** Na všetok vývoz zo Spojeného kráľovstva, ktorý vstupuje do EÚ, sa budú vzťahovať colné kontroly a previerky. Zásielky agropotravinárskych výrobkov zo Spojeného kráľovstva budú musieť mať zdravotné certifikáty a na hraničných inšpekčných staniciach členských štátov sa budú musieť podrobiť sanitárnym a fyto-sanitárnym kontrolám. Podniky zo Spojeného kráľovstva to bude stáť čas a peniaze.
- **Volný pohyb služieb sa skončí:** Poskytovatelia služieb zo Spojeného kráľovstva už nebudú môcť využívať zásadu krajiny pôvodu. Budú musieť dodržiavať pravidlá, ktoré sa v každom členskom štáte odlišujú, alebo sa budú musieť presťahovať do EÚ, ak budú chcieť pokračovať v činnosti tak ako doteraz. Zároveň sa prestanú navzájom uznávať odborné kvalifikácie. Spoločnosti zo Spojeného kráľovstva pôsobiace v oblasti finančných služieb prídu o svoje pasy finančných služieb EÚ.

Nová dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom: Čo sa dohodlo?

Vyjednávači EÚ a Spojeného kráľovstva dosiahli 24. decembra 2020 „základnú dohodu“ o znení novej „**dohody o obchode a spolupráci**“, ktorou sa po novom majú riadiť ich vzťahy, keďže Spojené kráľovstvo vystúpilo z EÚ. Obe strany teraz v súlade so svojimi príslušnými pravidlami a postupmi musia pristúpiť k podpisu a ratifikácii tejto dohody, aby sa dohoda mohla začať predbežne vykonávať od 1. januára 2021.

Hoci **nová dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom v žiadnom prípade nebude predstavovať rovnakú úroveň spolupráce, aká existovala v čase, keď bolo Spojené kráľovstvo členom EÚ**, výrazným spôsobom **presahuje rámec tradičných dohôd o voľnom obchode** a poskytuje solídny základ pre zachovanie nášho dlhodobého priateľstva a spolupráce do budúcnosti.

Pozostáva z týchto častí:

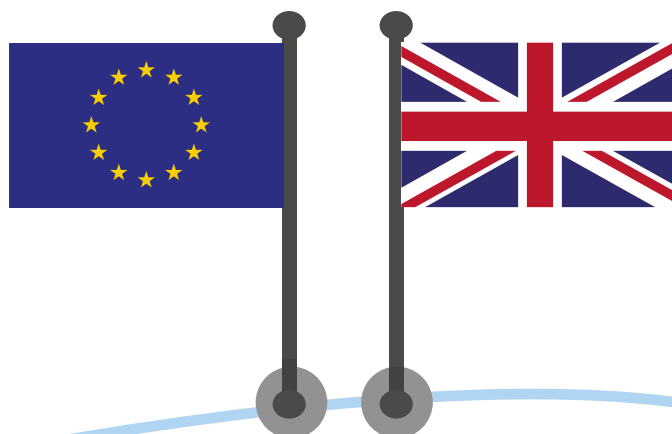
1. bezprecedentná **dohoda o voľnom obchode**,
2. ambiciózná **spolupráca v hospodárskych, sociálnych, environmentálnych a rybárskych otázkach**,
3. úzke partnerstvo v oblasti **bezpečnosti občanov**,
4. prierezový rámec **riadenia**.

V dohode sa odzrkadľuje skutočnosť, že Spojené kráľovstvo opúšťa ekosystém spoločných pravidiel a mechanizmov dohľadu a presadzovania EÚ, a preto už nemôže využívať výhody vyplývajúce z členstva alebo jednotného trhu.

Dohoda stanovuje pre každú stranu **práva a povinnosti**, pričom sa v plnej miere rešpektuje ich **regulačná a rozhodovacia autonómia**.

Na žiadosť Spojeného kráľovstva sa dohoda netýka spolupráce v oblasti **zahraničnej politiky, vonkajšej bezpečnosti a obrany**, hoci v politickom vyhlásení sa s tým pôvodne počítalo.

Okrem toho sa dohoda nevzťahuje na žiadne rozhodnutia týkajúce sa rovnocennosti finančných služieb. Nevzťahuje sa ani na možné rozhodnutia týkajúce sa primeranosti režimu ochrany údajov Spojeného kráľovstva alebo posudzovania jeho sanitárneho a fyto-sanitárneho režimu na účely jeho zaradenia do zoznamu ako tretej krajiny, ktorá má povolenie vyvážať potravinové výrobky do EÚ. Tieto rozhodnutia sú a aj zostanú **jednostrannými rozhodnutiami EÚ** a nie sú predmetom rokovaní.

Jedna dohoda, štyri hlavné piliere spolupráce

Nová dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom

Obchod, hospodárstvo, sociálna oblasť, životné prostredie a rybné hospodárstvo

Voľný, spravodlivý a udržateľný obchod

- ▶ Obchod s tovarom vrátane cieľ a regulačnej spolupráce
- ▶ Služby a investície
- ▶ Digitálny obchod, duševné vlastníctvo a verejné obstarávanie
- ▶ Pravidlá spravodlivej hospodárskej súťaže a udržateľnosti

Prepojenosť, udržateľnosť a spoločné príležitosti

- ▶ Doprava
- ▶ Energetika
- ▶ Rybné hospodárstvo a prírodné zdroje
- ▶ Koordinácia sociálneho zabezpečenia
- ▶ Programy Únie
- ▶ Tematická spolupráca

Bezpečnosť občanov

- ▶ Spolupráca v oblasti presadzovania práva a justičná spolupráca v trestných veciach
- ▶ Ochrana základných práv a osobných údajov
- ▶ Výmena údajov
- ▶ Boj proti praniu špinavých peňazí

Potenciálne jednostranné opatrenia EÚ

ktoré nie sú predmetom rokovaní:

- ▶ Rozhodnutie o primeranosti v oblasti ochrany údajov
- ▶ Zaradenie Spojeného kráľovstva do zoznamu tretích krajín v rámci sanitárnych a fytoosanitárnych opatrení
- ▶ Rovnocennosť v oblasti finančných služieb

Nový rámec riadenia EÚ a Spojeného kráľovstva v oblasti trvalej spolupráce

- ▶ Spoločné hodnoty a základné prvky
 - ▶ Rada pre partnerstvo
- ▶ Urovnávanie sporov, presadzovanie predpisov a sankčné mechanizmy
- ▶ Pravidelné preskúmania

Voľný, spravodlivý a udržateľný obchod

Spojené kráľovstvo sa rozhodlo vystúpiť z jednotného trhu a colnej únie. Obchod s EÚ preto už nemôže byť plynulý. Dohodou medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom sa však vytvára zóna voľného obchodu, ktorá má bezprecedentné

ambície a ktorá v porovnaní s obchodovaním na základe podmienok Svetovej obchodnej organizácie prinesie obom stranám značné výhody.

Dohoda je špičkovým príkladom modernej a udržateľnej obchodnej politiky. Obe strany sa ňou zaväzujú dodržiavať **spoločné vysoké normy** zabezpečujúce ochranu pracovných a sociálnych štandardov, ochranu životného prostredia, boj proti zmene klímy vrátane stanovovania cien uhlíka a daňovú transparentnosť. Obsahuje aj podrobné zásady **štátnej pomoci** s cieľom zabrániť ktorejkoľvek strane v tom, aby poskytovala nespravodlivé subvencie narúšajúce obchod.

Tieto normy a zásady sú spojené s **vnútroštátnymi mechanizmami presadzovania a urovnávania sporov**, aby sa zabezpečilo, že podniky z EÚ a zo Spojeného kráľovstva súťažia za **rovnakých podmienok**. Zmluvné strany majú právo prijímať jednostranné opatrenia na ochranu svojich hospodárstiev pred nekalou hospodárskou súťažou druhej strany.

Dohoda medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom presahuje rámec nedávnych dohôd EÚ o voľnom obchode s inými tretími krajinami, ako je Kanada alebo Japonsko, keďže na všetok tovar stanovuje **nulové clá a nulové kvóty**. To je obzvlášť dôležité najmä v prípade citlivého tovaru, ako sú poľnohospodárske produkty a produkty rybného hospodárstva. Ak by sa napríklad nebola dosiahla dohoda, vývoz určitých mäsových alebo mliečnych výrobkov by na základe colných sadzieb WTO podliehal clám vo výške viac než 40 %, pričom v prípade konzervovaných rýb by to bolo 25 % – a to ktorýmkoľvek smerom. Vývoz automobilov by tiež zasiahlo clo vo výške 10 %.

Na to, aby podniky mohli využívať tieto výnimočné obchodné preferencie, musia preukázať, že ich výrobky spĺňajú všetky potrebné požiadavky v oblasti **„pravidiel pôvodu“**. Tým sa zabezpečí, že obchodnými preferenciami poskytnutými na základe dohody sa zvýhodnia hospodárske subjekty z EÚ a Spojeného kráľovstva, a nie z tretích krajín, čím sa zabráni obchádzaniu pravidiel. S cieľom uľahčiť dodržiavanie predpisov a znížiť byrokráciu dohoda umožňuje obchodníkom samocertifikovať pôvod tovaru a stanovuje „úplnú kumuláciu“ (čo znamená, že obchodníci môžu počítať nielen s použitými pôvodnými materiálmi, ale aj vtedy, ak k spracovaniu došlo v Spojenom kráľovstve alebo EÚ).

Colné režimy sa v rámci dohody zjednodušia tak, ako sa obe strany dohodli, napríklad v oblasti vzájomného uznávania programov pre dôveryhodných obchodníkov („schválené hospodárske subjekty“). Keďže sa však Spojené kráľovstvo rozhodlo vystúpiť z colnej únie, na všetok tovar, s ktorým sa obchoduje, sa budú vzťahovať kontroly. Zmluvné strany sa dohodli aj na spolupráci pri vymáhaní cieľ a v boji proti podvodom v oblasti DPH a iných nepriamych daní.

Dohodou sa predíde zbytočným **technickým prekážkam obchodu**, napríklad poskytnutím vlastného vyhlásenia o dodržiavaní právnych predpisov pri nízkorizikových výrobkoch a uľahčením postupov pri iných špecifických výrobkoch spoločného záujmu, ako sú napríklad automobilový priemysel, víno, ekologické výrobky, lieky a chemické látky. Všetok tovar Spojeného kráľovstva vstupujúci do EÚ však bude musieť naďalej spĺňať prísne regulačné normy EÚ, a to aj pokiaľ ide o bezpečnosť potravín (napr. sanitárne a fytosanitárne normy) a bezpečnosť výrobkov.

Pokiaľ ide o **obchod so službami**, EÚ a Spojené kráľovstvo sa dohodli na úrovni otvorenosti, ktorá ide nad rámec ustanovení Všeobecnej dohody WTO o obchode so službami (GATS), no ktorá zároveň odzrkadľuje skutočnosť, že Spojené kráľovstvo už nebude môcť využívať slobodu poskytovať služby v celej EÚ.

Boli prijaté opatrenia na uľahčenie **krátkodobých služobných ciest a dočasného vysielania vysokokvalifikovaných zamestnancov**. S poskytovateľmi služieb z EÚ, ktorí chcú ponúkať služby v Spojenom kráľovstve, sa v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje dohoda, nebude zaobchádzať menej priaznivo ako s prevádzkovateľmi zo Spojeného kráľovstva, a to vtedy, ak spĺňajú pravidlá Spojeného kráľovstva.

Podobne aj poskytovatelia služieb zo Spojeného kráľovstva v EÚ budú musieť dodržiavať pravidlá hostiteľskej krajiny v každom členskom štáte a už nebudú môcť využívať zásadu krajiny pôvodu, **vzájomné uznávanie** (napr. odborných kvalifikácií) alebo **práva na cezhraničné činnosti** v prípade finančných služieb. Ak chcú poskytovatelia služieb a investori zo Spojeného kráľovstva ponúkať služby na jednotnom trhu, môžu sa takisto usadiť v EÚ.

Ako je bežnou praxou, niektoré odvetvia sú z dohody o službách vylúčené: verejné služby, služby všeobecného záujmu, niektoré dopravné služby a **audiovizuálne** služby na zachovanie kultúrnej rozmanitosti.

Prepojenosť, rybné hospodárstvo, udržateľnosť a spoločné príležitosti

V dohode medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom sa takisto ustanovuje široká hospodárska, sociálna a environmentálna spolupráca v oblastiach spoločného záujmu. Táto spolupráca v žiadnom prípade nekopíruje výhody člen-

stva v EÚ, ale slúži na obnovu väzieb, ktoré by inak boli prerušené odchodom Spojeného kráľovstva z dôvodu nedostatku alternatívnych medzinárodných záložných riešení.

Doprava je základnou hnacou silou hospodárskych výhod vo vzťahoch medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom. Medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom sa každoročne prepraví približne 210 miliónov cestujúcich a 230 miliónov ton nákladu. Dohoda medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom zabezpečí nepretržitú leteckú, cestnú a námornú prepojenosť a podporí tieto dopravné toky. Dôležité je, že dohoda obsahuje ustanovenia na zabezpečenie toho, aby hospodárska súťaž medzi prevádzkovateľmi z EÚ a zo Spojeného kráľovstva prebiehala za **rovnakých podmienok**, čím sa zabezpečí vysoká úroveň bezpečnosti dopravy, práv pracovníkov a cestujúcich a ochrany životného prostredia.

Pokiaľ ide o **leteckú dopravu**, letecké spoločnosti zo Spojeného kráľovstva sa už nebudú považovať za dopravcov EÚ a stratia existujúce dopravné práva v EÚ. Dopravcovia EÚ a Spojeného kráľovstva budú môcť vykonávať neobmedzenú prepravu cestujúcich a nákladu medzi bodmi v EÚ a bodmi v Spojenom kráľovstve („tretia a štvrtá sloboda“). Ďalšia preprava („piata sloboda“) bude možná v prípade prepravy nákladu z/do tretej krajiny (napríklad Paríž – Londýn – New York), ak sa tak členské štáty so Spojeným kráľovstvom dvojstranne a recipročne dohodnú. Dohodou sa zabezpečuje aj spolupráca v oblasti bezpečnosti, bezpečnostnej ochrany a manažmentu letovej prevádzky.

Pokiaľ ide o **cestnú dopravu**, dopravcovia z EÚ a Spojeného kráľovstva budú môcť prepravovať náklad na a z ktoréhokoľvek miesta územia druhej strany za predpokladu, že spĺňajú dohodnuté vysoké normy v oblasti bezpečnosti a pracovných podmienok. Na území druhej zmluvnej strany budú môcť vykonávať aj dve ďalšie operácie (z toho maximálne jedna kabotážna preprava pre dopravcov zo Spojeného kráľovstva), čím sa obmedzí riziko, že sa bude musieť vrátiť späť bez nákladu. V dohode sa takisto stanovujú úplné tranzitné práva (napríklad právo írskych dopravcov prechádzať pri ceste do zvyšku EÚ cez Spojené kráľovstvo).

Trhy s **energiou** v EÚ a Spojenom kráľovstve boli v priebehu rokov úzko prepojené vzájomne vybudovanými prepojovacími vedeniami (elektrické vedenia a plynovody). Hoci Spojené kráľovstvo už nebude môcť využívať výhody vyplývajúce z jednotného trhu, dohodou medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom sa uľahčí ďalšie pokračovanie tokov energie, ktoré sú nevyhnutné pre fungovanie oboch hospodárstiev, a to tak, že sa zavedú nové obchodné dohody o prepojovacích vedeniach. V dohode sa stanovuje aj ambiciózný rámec spolupráce v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a boja proti **zmene klímy** (vrátane ustanovenia, ktoré by viedlo k pozastaveniu platnosti dohody, ak niektorá zo strán poruší svoj záväzok týkajúci sa Parížskej dohody o zmene klímy). V samostatnej dohode sa zároveň ustanovuje rozsiahla spolupráca v oblasti bezpečného a mierového využívania **jadrovej** energie.

V dohode sa stanovujú nové dojednania o spoločnom hospodárení s viac než 100 spoločne využívanými populáciami **ryb** vo vodách EÚ a Spojeného kráľovstva. Podľa dohody budú mať rybárske plavidlá EÚ aj naďalej súčasnú úroveň prístupu do vôd Spojeného kráľovstva počas prechodného obdobia 5,5 roka s postupným a vyváženým znižovaním kvót EÚ vo vodách Spojeného kráľovstva. EÚ a Spojené kráľovstvo budú odvtedy organizovať každoročné konzultácie s cieľom dohodnúť sa na rybolovných možnostiach s cieľom udržateľného riadenia rybníctva a morských zdrojov pri súčasnom zachovaní činnosti a živobytia rybárskych spoločností závislých od týchto vôd a zdrojov.

V dohode sa stanovuje pokračujúca účasť Spojeného kráľovstva na **programoch financovania EÚ** zameraných na vytváranie vzájomných výhod v oblasti výskumu, inovácií a kozmického priestoru. Ide o tieto programy: Horizont Európa, výskumný a vzdelávací program Euratomu, skúšobné zariadenie pre jadrovú syntézu ITER, Copernicus, ako aj prístup k službám EÚ v oblasti dohľadu nad kozmickým priestorom a sledovania tohto priestoru (SST).

Dohoda obsahuje niekoľko **koordináčnych opatrení v oblasti sociálneho zabezpečenia** zameraných na ochranu nárokov občanov EÚ, ktorí sa dočasne zdržiavajú v Spojenom kráľovstve, pracujú v ňom alebo sa tam sťahujú, a štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, ktorí sa po 1. januári 2021 dočasne zdržiavajú v EÚ, pracujú v nej alebo sa do nej sťahujú. Vzťahuje sa na širokú škálu dávok vrátane starobného a pozostalostného dôchodku, zdravotnej starostlivosti (napríklad európsky preukaz zdravotného poistenia), preddôchodkových dávok, dávok v materstve/otcovstve súvisiacich s narodením dieťaťa alebo pracovných úrazov.

Nový rámec pre bezpečnosť našich občanov

Zaistenie bezpečnosti a ochrany občanov EÚ a Spojeného kráľovstva proti spoločným a vyvíjajúcim sa hrozbám, ako je cezhraničná trestná činnosť a terorizmus, zostáva spoločnou prioritou aj napriek tomu, že sa Spojené kráľovstvo rozhodlo vystúpiť z EÚ a stať sa treťou krajinou mimo schengenskej oblasti spolupráce, čo ho fakticky vylučuje z priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti EÚ.

V tejto súvislosti sa preto EÚ a Spojené kráľovstvo dohodli na vytvorení **nového rámca pre presadzovanie práva a justičnú spoluprácu v trestných veciach**, ktorý umožní intenzívnu spoluprácu medzi vnútroštátnymi policajnými a justičnými orgánmi a rýchlu výmenu dôležitých údajov.

Úzku a komplexnú policajnú a justičnú spoluprácu s akoukoľvek treťou krajinou musia sprevádzať pevné a trvalé záruky **ochrany ľudských práv a základných slobôd jednotlivcov**. Dohoda preto zaväzuje EÚ, jej členské štáty a Spojené kráľovstvo, aby naďalej chránili základné práva, ako sú práva stanovené v Európskom dohovore o ľudských právach (EDLP), a zabezpečili ich vnútroštátny účinok. Ak Spojené kráľovstvo tieto ustanovenia nedodrží, EÚ bude môcť pozastaviť spoluprácu v oblasti presadzovania práva a justičných záležitostí. Súčasťou dohody je aj záväzok EÚ a Spojeného kráľovstva dodržiavať vysokú úroveň noriem v oblasti ochrany údajov. To sa potvrdí na základe rozhodnutí o primeranosti, ktoré jednostranne prijme každá strana.

Účinné a rýchle **spoločné využívanie údajov** a analýza sú čoraz dôležitejšie pre moderné presadzovanie práva v boji proti závažnej medzinárodnej trestnej činnosti, terorizmu a počítačovej kriminalite. Spojené kráľovstvo však už nebude mať priamy prístup v reálnom čase k citlivým databázam EÚ, ktoré podporujú priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti EÚ, keďže takýto prístup sa poskytuje len členským štátom a veľmi úzko pridruženým krajinám, ktoré akceptujú všetky súvisiace záväzky. Dohoda medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom však obsahuje ambiciózne opatrenia týkajúce sa včasnej, účinnej, efektívnej a recipročnej výmeny údajov o cestujúcich v leteckej doprave (známych ako osobné záznamy o cestujúcich alebo PNR), informácií z registrov trestov, ako aj údajov o DNA, odtlačkoch prstov a evidencii vozidiel („prümské údaje“).

Dohoda medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom umožní účinnú spoluprácu medzi Spojeným kráľovstvom a **Europolom a Eurojustom** v súlade s pravidlami pre tretie krajiny stanovenými v právnych predpisoch EÚ. Pomôže to zabezpečiť silné kapacity v boji proti závažnej cezhraničnej trestnej činnosti.

Dohoda medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom umožní intenzívnu spoluprácu policajných a justičných orgánov medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, napríklad podporu rýchleho **odovzdávania zločincov**, zabránenie zdĺhavým vydávacím konaniam vďaka zjednodušeným procesom, prísnyim lehotám, silným zárukám, procesným právam a súdnemu preskúmaniu. Táto úroveň spolupráce je v prípade tretej krajiny mimo schengenského priestoru skutočne bezprecedentná. Podľa dohody však môžu Spojené kráľovstvo alebo členské štáty EÚ odmietnuť odovzdanie alebo požiadať o dodatočné záruky v celom rade osobitných prípadoch, konkrétne vo vzťahu k vlastným štátnym príslušníkom.

V dohode medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom sa napokon ustanovuje spolupráca v **boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu**.

Nový rámec riadenia EÚ a Spojeného kráľovstva v oblasti trvalej spolupráce

Dohoda medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, ktorá je základom nových hospodárskych partnerstiev a partnerstiev v oblasti vnútornej bezpečnosti medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, obsahuje kapitolu o riadení, v ktorej sa

objasňuje, ako bude dohoda prevádzkovaná a ako budú presadzované jej ustanovenia. Dohoda bola koncipovaná tak, aby bola flexibilná a prispôsobiteľná konkrétnym potrebám, ktoré môžu vzniknúť v rôznych oblastiach.

Vzhľadom na rozsah a komplexnosť dohody o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom EÚ trvala na **jednom rámci riadenia** pre celú dohodu. Je to jediný spôsob, ako poskytnúť právnu istotu podnikom, spotrebiteľom a občanom a zároveň zabrániť ďalšej byrokracii viacerých paralelných štruktúr.

Na vykonávanie dohody bude dohliadať **Rada pre partnerstvo**. Rada pre partnerstvo pozostáva zo zástupcov EÚ a Spojeného kráľovstva a bude zasadať v rôznych konfiguráciách v závislosti od danej záležitosti. Pôjde o fórum, na ktorom budú zmluvné strany diskutovať o akýchkoľvek otázkach, ktoré by mohli vzniknúť, s právomocou prijímať záväzné rozhodnutia na základe vzájomnej dohody. Pri práci jej budú pomáhať špecializované výbory a pracovné skupiny.

Ak EÚ a Spojené kráľovstvo nedokážu medzi sebou vyriešiť určitý rozpor, možno zriadiť nezávislý rozhodcovský súd, aby danú záležitosť vyriešil prostredníctvom záväzného rozhodnutia. Tento horizontálny **mechanizmus urovnávania sporov** sa vzťahuje na väčšinu oblastí dohody vrátane rovnakých podmienok a rybnárstva.

Sprevádzajú ho dôveryhodné a spoľahlivé **mechanizmy presadzovania a ochrany** vrátane možnosti pozastaviť záväzky týkajúce sa prístupu na trh, napríklad opätovným zavedením ciel a/alebo kvót v dotknutom sektore. Obe strany budú mať okrem toho možnosť prijať krížové odvetné opatrenia vždy, keď druhá zmluvná strana neplní rozhodnutie nezávislého rozhodcovského súdu. Ak napríklad jedna zmluvná strana porušuje povinnosti týkajúce sa konkrétneho hospodárskeho odvetvia, druhá zmluvná strana bude môcť prijať odvetné opatrenia v iných hospodárskych odvetviach. Akékoľvek podstatné porušenie povinností zakotvených ako „základné prvky“ dohody (boj proti zmene klímy, dodržiavanie demokratických hodnôt a základných práv alebo nešírenie zbraní) môže napokon viesť k pozastaveniu alebo ukončeniu celej dohody medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom alebo jej časti.

Súvislosti

Dňa **23. júna 2016** sa v Spojenom kráľovstve uskutočnilo referendum, v ktorom väčšina občanov hlasovala za vystúpenie z Európskej únie (51,9 % bolo za vystúpenie a 48,1 % za zotrvanie). Po troch rokoch rokovaní sa EÚ a Spojené kráľovstvo dohodli na dohode o vystúpení, v ktorej sa stanovujú podmienky riadneho odchodu Spojeného kráľovstva z Únie a poskytuje sa právna istota v dôležitých oblastiach vrátane: ochrany práv občanov, zabránenia vzniku tvrdej hranice na ostrove Írsko a finančného vyrovnania.

Dohoda o vystúpení nadobudla platnosť **1. februára 2020**, a **Spojené kráľovstvo tak prestalo byť členom EÚ**. V dohode o vystúpení sa napriek tomu stanovuje **prechodné obdobie** v trvaní do 31. decembra 2020, počas ktorého sa právo Únie naďalej uplatňuje na Spojené kráľovstvo a v Spojenom kráľovstve. EÚ a Spojené kráľovstvo využili toto obdobie zachovaného status quo na rokovania o partnerstve do budúcnosti.

Pokiaľ ide o EÚ, rokovania viedli **hlavný vyjednávač Európskej komisie Michel Barnier** a osobitná skupina pre vzťahy so Spojeným kráľovstvom (UKTF) na základe mandátu na rokovanie, ktorý stanovila Rada s podporou Európskeho parlamentu.

Počas rokovaní Európska komisia zabezpečila vysoko **transparentný a inkluzívny proces**, keď uskutočňovala pravidelné stretnutia s 27 **členskými štátmi EÚ**, s **Európskym parlamentom a národnými parlamentmi**, ako aj s poradnými orgánmi EÚ, **zainteresovanými stranami** a občianskou spoločnosťou a na svojej webovej stránke uverejňovala všetky dokumenty súvisiace s rokovaniami.

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie

© Európska únia, 2020

Opätovné použitie tohto dokumentu je povolené za predpokladu, že sa primeraným spôsobom uvedie zdroj a označia sa všetky zmeny (licencia Creative Commons Attribution 4.0 International). Akékoľvek použitie alebo reprodukcia prvkov, ktoré nie sú vo vlastníctve EÚ, podlieha povoleniu priamo od príslušných držiteľov práv.

Pokiaľ sa neuvádza inak, všetky obrázky © Európska únia.

Print ISBN 978-92-76-27073-7 doi:10.2775/582957 KA-06-20-104-SK-C
PDF ISBN 978-92-76-27048-5 doi:10.2775/502902 KA-06-20-104-SK-N